

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДАХ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

14 _лютого_____ 2019 року
М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 2
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 2
1.2. Лекції	– 3
1.3. Семінарські заняття	– 5
1.4. Самостійна робота студентів	– 21
1.5. Індивідуальні завдання	– 24
1.6. Підсумковий контроль	– 25
2. Схема нарахування балів	– 27
3. Рекомендовані джерела	– 30
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 39

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Предмет і завдання дисципліни "Міжнародні економічні відносини"	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
2.	Світове господарство та особливості його розвитку	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
3.	Еволюційні періоди формування та середовище міжнародних економічних відносин	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
4.	Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
5.	Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
6.	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
7.	Міжнародна міграція робочої сили	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
8.	Міжнародний науково-технічний обмін	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
9.	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
10.	Міжнародні кредитні відносини	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
11.	Міжнародна економічна інтеграція	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
12.	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
13.	Економічна єдність світу і проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
	Всього годин:	120	26	28	-	-	81	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Предмет і завдання дисципліни "Міжнародні економічні відносини"	2
1.1.	Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Мета, завдання та інформаційно-методичне забезпечення вивчення дисципліни.	
1.2.	МЕВ як економічна категорія. Сутність МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.	
1.3.	Види та форми МЕВ, їх взаємозв'язок. Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.	
2.	Світове господарство та особливості його розвитку	2
2.1.	Світове господарство (СГ): сутність, елементи, суб'єкти та фактори розвитку. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні та цикли його розвитку.	
2.2.	Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Типологізація країн - суб'єктів світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.	
2.3.	Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ.	
3.	Еволюційні періоди формування та середовище міжнародних економічних відносин	2
3.1.	Доколоніальний період розвитку МЕВ. Зародження та розвиток міжобцинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.	
3.2.	Міжнародні економічні відносини епохи Середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодализмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу – Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу. Колоніальний період формування МЕВ. МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації.	
3.3.	Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості.	
4.	Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	2
4.1.	Міжнародний поділ праці (МПП) – вихідна основа розвитку СГ і МЕВ. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.	
4.2.	Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Проблеми і передумови участі України в МПП.	
4.3.	Суть та форми прояву інтернаціоналізації економічного життя.	
5.	Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин	2
5.1.	Міжнародна торгівля як форма МЕВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу (МТ) та особливості його розвитку.	
5.2.	Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Світова ціна, її ознаки. Ціноутворювальні фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків.	
5.3.	Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції.	
5.4.	Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Регулювання міжнародних торговельних відносин.	
5.5.	Особливості міжнародної торгівлі послугами.	

6.	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2
6.1.	Суть і форми закордонного інвестування. Види і масштаби іноземних інвестицій.	
6.2.	Транснаціональні корпорації – основа системи сучасних міжнародних економічних відносин.	
6.3.	Міжнародні фінансові центри. Податкові гавані. Офшорні зони.	
7.	Міжнародна міграція робочої сили	2
7.1.	Розвиток міжнародної міграції робочої сили як форма міжнародних економічних відносин.	
7.2.	Основні світові центри трудової міграції.	
7.3.	Державне і міжнародне регулювання трудової міграції.	
8.	Міжнародний науково-технічний обмін	2
8.1.	Суть науково-технічних відносин. Інтернаціоналізація науково-технічної діяльності.	
8.2.	Світовий ринок технологій.	
8.3.	Форми міжнародного обміну технологіями.	
9.	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	2
9.1.	Основні поняття валютно-фінансових відносин. Міжнародні валютні системи.	
9.2.	Валютні курси і фактори, що їх визначають.	
9.3.	Валютний ринок і валютне регулювання. Платіжний баланс і його структура.	
10.	Міжнародні кредитні відносини	2
10.1.	Сутність та роль міжнародного кредиту у світовій економіці.	
10.2.	Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів.	
10.3.	Проблеми зовнішньої заборгованості у МЕВ.	
11.	Міжнародна економічна інтеграція	2
11.1.	Об'єктивні умови та суть міжнародної інтеграції.	
11.2.	Види торгово-економічних союзів.	
11.3.	Основні світові центри інтеграційних процесів. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічний союзи.	
12.	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	2
12.1.	Міжнародні економічні організації та їх роль в системі МЕВ. Економічна діяльність ООН, її рівні.	
12.2.	Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Міжнародний валютний фонд. Європейський банк реконструкції та розвитку.	
12.3.	Міждержавні галузеві організації. Україна і міжнародні економічні організації.	
13.	Економічна єдність світу і проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	2
13.1.	Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР у зближенні якісних характеристик сучасного виробництва.	
13.2.	Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ у налагодженні зв'язків національних економік зі світовим господарством, формуванні елементів глобальної економіки.	
13.3.	Глобальні проблеми СГ і МЕВ..	
	Усього	26

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни "Міжнародні економічні відносини"

Питання для усного опитування та дискусії

1. Предмет і мета вивчення, структура і значення дисципліни «Міжнародні економічні відносини», її місце серед інших економічних дисциплін.
2. Сутність міжнародних економічних відносин та їх значення.
3. Передумови та принципи розвитку міжнародних економічних відносин.
4. Рівні розвитку міжнародних економічних відносин.
5. Форми та види міжнародних економічних відносин, їх взаємозв'язок.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Відповідно до основних аспектів визначення міжнародних економічних відносин, їх розглядають у наступних сферах:

- а) у сфері виробництва, розподілу, споживання, обміну;
- а) у сфері виробництва, розподілу, обміну, споживання, продажу;
- в) у сфері виробництва, розподілу, продажу, купівлі;
- г) у сфері виробництва, продажу, купівлі, обміну.

...

10. Форми зв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин, які відрізняються між собою за тривалістю, інтенсивністю взаємодії (економічні контакти, взаємодія, співробітництво, міжнародна економічна інтеграція) – це:

- а) завдання міжнародних економічних відносин;
- б) рівні міжнародних економічних відносин;
- в) суб'єкт міжнародних економічних відносин;
- г) мета міжнародних економічних відносин.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про принципи зовнішньоекономічної діяльності визначенні в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та інформацію про факти порушення їх дотримання (чи неналежного виконання) з боку інших країн.

Завдання 2. Із використанням Інтернет-ресурсів опрацювати класифікацію торговельних термінів, визначених в Міжнародних правил щодо тлумачення торговельних термінів («Інкотермс») та визначити особливості їх застосування.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародні економічні відносини (МЕВ), рівні МЕВ, форми МЕВ, економічні контакти, економічне співробітництво, економічна взаємодія, економічна інтеграція, світова економіка, міжнародна торгівля, міжнародна інвестиційна діяльність, міжнародні науково-технічні відносини, міжнародна міграція робочої сили, міжнародні валютно-фінансові відносини, міжнародні кредитно-грошові відносини, світовий ринок, внутрішній ринок, національний ринок, міжнародний ринок.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- яке значення навчальної дисципліни «МЕВ»?
- в чому полягає економічний зміст МЕВ?
- що виникло раніше МЕВ чи світове господарство?
- що виступає об'єктом та суб'єктами МЕВ?
- які виділяють рівні розвитку МЕВ?
- які є основні форми МЕВ?

Семінарське заняття 2

Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку

Питання для усного опитування та дискусії

1. Світове господарство: сутність, елементи та суб'єкти.
2. Теорії та етапи розвитку світового господарства.
3. МЕНВ як елемент структури світового господарства.
4. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія.
5. Сучасні особливості функціонування світового господарства.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових та практичних завдань з питань теми заняття.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Галузева структура світового господарства складається з:
 - а) грошового й фінансового секторів;
 - б) сільського господарства, промисловості, сфери послуг;
 - в) сфери послуг і переробних галузей;
 - г) добувних і переробних галузей.
- ...
10. Світове господарство – це:
 - а) система регіональних господарств однієї країни;
 - б) система національних господарств окремих країн, об'єднаних міжнародним поділом праці, торгово-виробничими, фінансовими та науково-технічними зв'язками;
 - в) система світового господарства окремих країн, об'єднаних міжнародним поділом праці, торгово-виробничими, фінансовими та науково-технічними зв'язками;
 - г) послідовний перехід від третинного сектора економіки до первинного сектора.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про основні ознаки сучасного етапу розвитку світового господарства.

Завдання 2. На основі даних табл. 1, потрібно визначити ступінь відкритості національних економік – через розрахунок експортних квот, обсягу експорту на душу населення та питомої частки кожної країни у світовому експорті. Які з країн найбільшою мірою залежать від зовнішньоекономічної сфери і чи є це позитивним для національного господарства?

Таблиця 1

Країна	Обсяг експорту, млрд дол. США	ВВП, млрд дол. США	Чисельність населення, млн осіб.
США	625	7400	255,4
Німеччина	521	2497	80,6
Японія	411	5390	124,5
Франція	289	1585	57,4
Великобританія	260	1167	57,8
Італія	234	1112	57,0
Канада	201	575	27,4
Нідерланди	198	415	15,2
Росія	104	370,2	148,3
Україна	18	36	49,7
Світ в цілому	5690	41100	6200000

Примітка: Експортна квота – це кількісний показник, що характеризує значимість експорту для економіки в цілому й окремих галузях за тими або іншими видами продукції, який розраховується за формулою: $Ek.v. = Ez.p. / VBP * 100\%$, де $Ek.v.$ – експортна квота; $Ez.p.$ - обсяг експорту в звітному році; ВВП – валовий внутрішній продукт.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: світове господарство, структура світового господарства, колонії, метрополії, інтеграція, інтеграційні об'єднання, нові індустріальні країни, інтернаціоналізація, відкрита економіка, внутрішній ринок, світовий ринок, експортна квота, імпортна квота, зовнішньоторгова квота.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- дайте визначення світового господарства;
- які ознаки характерні для сучасного світового господарства?
- які етапи проходить в своєму розвитку світове господарство?
- про що свідчить сучасний рівень інтенсивних економічних зв'язків між країнами?
- назвіть фактори які впливають на ступінь відкритості економіки і рівень розвитку

МЕВ.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Еволюційні періоди формування та середовище міжнародних економічних відносин

Питання для усного опитування та дискусії

1. Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин.
 - 1.1. Доколоніальний період розвитку МЕВ. Зародження та розвиток міжобщинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.
 - 1.2. Міжнародні економічні відносини епохи Середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодализмі.
 - 1.3. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави.
 - 1.4. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу – Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу.
 - 1.5. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ.
 - 1.6. МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля періоду первісного нагромадження капіталу. МЕВ капіталізму вільної конкуренції та монополістичного капіталізму. МЕВ у міжвоєнний період. Новий (неоколоніальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період.
2. Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості.
 - 2.1. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ.
 - 2.2. Економічне середовище функціонування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку. Економічні регулятори МЕВ. Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні.
 - 2.3. Політико-правове середовище.
 - 2.4. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ.
 - 2.5. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту й інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕВ.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Критеріями класифікації зовнішнього середовища міжнародних економічних відносин є:
 - а) сфери впливу і безпосередність впливу;
 - б) форми і види міжнародних економічних відносин;
 - в) управління і регулювання міжнародних економічних відносин;
 - г) сфери і суб'єкти впливу.

...

10. Концепція перебудови міжнародних економічних відносин відповідно з комплексом вимог економічно відсталих країн для подолання їх нерівноправного становища у сфері зовнішньоекономічних відносин – це:

- а) міжнародна торгівля;
- б) міжнародний поділ праці;
- в) новий міжнародний економічний порядок;
- г) всі варіанти неправильні.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь про структуру середовища функціонування МЄВ:

- природно-географічне середовище;
- економічне середовище;
- політико-правове середовище;
- соціально-культурне середовище.

Завдання 2. Використовуючи Інтернет-ресурси та статистичні дані підготувати інформацію щодо особливості сучасних світогосподарських зв'язків.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародні економічні відносини (МЄВ), суб'єкти МЄВ, об'єкти МЄВ, середовище МЄВ, внутрішнє середовище МЄВ зовнішнє середовище МЄВ, природно-географічне середовище, політико-правове середовище, економічне середовище, соціально-культурне середовище.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- визначте періоди розвитку МЄВ.
- який вплив на розвиток МЄВ мала епоха Великих географічних відкриттів?
- охарактеризуйте зовнішньо-економічні зв'язки країн Сходу.
- особливості світогосподарських зв'язків в найновіший період.
- розкрийте сутність поняття середовище МЄВ.
- охарактеризуйте внутрішнє та зовнішнє середовище МЄВ.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність міжнародного поділу праці та його особливості.
2. Етапи розвитку міжнародного поділу праці.
3. Форми міжнародного поділу праці.
4. Суть, етапи розвитку та форми прояву інтернаціоналізації економічного життя.
5. Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових і практичних завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Основними типами міжнародного розподілу праці є:
 - а) міжгалузєва спеціалізація; внутрігалузєва спеціалізація; міжродова спеціалізація;
 - б) часткова спеціалізація; внутрігалузєва спеціалізація
 - в) міжродова спеціалізація;
 - г) внутрігалузєва спеціалізація.

...

10. Яке твердження щодо міжнародного поділу праці є правильним:

- а) це вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією;
- б) він об'єднує зусилля виробників кількох країн у виробництві товарів для світового ринку;
- в) це форма поділу праці, за якої концентрація однорідного виробництва збільшується на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби;
- г) це взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів проаналізуйте природні, історичні, техніко-економічні, соціально- та організаційно-економічні основи для участі України в міжнародному поділі праці та визначте перспективи подальшої участі України в міжнародному поділі праці. Інформацію представити у вигляді доповіді/презентації.

Завдання 2. Купити товар за кордоном дешевше, ніж виробляти його вдома, що є нашою вигодою. Чи цей підхід сумісний із принципом порівняльної переваги? Обґрунтуйте свою точку зору.

Завдання 3. Затрати робочого часу в Україні та Німеччині на виробництво товарів А, Б, В, Г наведені в таблиці 2:

Таблиця 2

Товар	Німеччина	Україна
А	3	36
Б	6	54
В	12	72
Г	45	90

Необхідно визначити:

1) за якими товарами Німеччина має найбільшу та найменшу абсолютну перевагу перед Україною?

2) які товари будуть продукуватися у Німеччині, а які — в Україні, за умови, що німецька заробітна плата в 7 разів вище української?

Завдання 4. Німеччина і Корея виробляють два товари - комп'ютери і ноутбуки. Витрати праці на виробництво цих товарів в Німеччині складає 10 і 8 годин; в Кореї – 5 і 6 годин відповідно. Обидві країни мають ресурси часу в 300 тис. год.

Завдання:

1) Які переваги мають країни у виробництві цих двох товарів?

2) Побудуйте криві виробничих можливостей для двох країн за умови постійних витрат заміщення. Визначте межі встановлення цін світового ринку на обидва товари.

3) Якщо до спеціалізації Німеччина виробляла для власних потреб 20 тис. комп'ютерів, а Корея – 36 тис. комп'ютерів, відправляючи решту ресурсів на виробництво ноутбуків, то які можливі обсяги приросту світового виробництва комп'ютерів і ноутбуків в умовах повної спеціалізації?

4) Побудуйте лінії торговельних можливостей країн, якщо на світових ринках склалася наступна ціна товару 1 комп'ютер = 1 ноутбук.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: суспільний поділ праці, загальний поділ праці, частковий поділ праці, одиничний поділ праці, міжнародний поділ праці, міжнародна спеціалізація виробництва, виробнича міжнародна спеціалізація виробництва, територіальна міжнародна спеціалізація виробництва, предметна спеціалізація, подетальна і технологічна спеціалізація, міжнародна кооперація праці, підрядне кооперування, спільні підприємства, інтернаціоналізація виробництва.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- що собою являє поділ праці?
- дайте визначення міжнародному поділу праці.
- охарактеризуйте фактори, що вплинули на розвиток міжнародного поділу праці.
- назвіть переваги які має країна від участі в МПП.
- дайте визначення міжнародної спеціалізації виробництва та міжнародної кооперації праці.
- назвіть і охарактеризуйте напрями міжнародної спеціалізації виробництва.
- які знаєте основні види міжнародної спеціалізації виробництва?
- назвіть і проаналізуйте форми кооперування.
- які знаєте сучасні західні теорії розвитку міжнародного поділу праці?
- назвіть форми прояву інтернаціоналізації економічного життя.

Семінарське заняття 5

Тема 5. Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин

Питання для усного опитування та дискусії

1. Економічний зміст міжнародної торгівлі. Етапи розвитку світового ринку.
2. Основні показники міжнародної торгівлі. Вплив зовнішньої торгівлі на функціонування національної економіки.
3. Ціноутворення на світовому ринку. Ціноутворюючі фактори.
4. Торгові посередники: біржі, аукціони, міжнародні торги.
5. Протекціонізм і лібералізація торгівлі.
6. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій.
7. Сутність світового ринку послуг та передумови його формування. Специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.
8. Роль транспорту в МЄВ. Види міжнародних сполучень.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових і практичних завдань з питань теми заняття.

Тести. *Дайте відповідь на тестові питання.*

1. Світова ціна – це:
 - а) ціна за якою здійснюється експортно-імпортні операції з оплатою у вільноконвертованій валюті;
 - б) це грошовий вираз вартості, кількості грошей, що сплачується або одержується за одиницю товару або послуги;
 - в) грошовий вираз товару, що реалізуються на світовому ринку;
 - г) усі відповіді правильні.
- ...
10. За напрямом товарних потоків міжнародна ціна поділяється на:
 - а) експортну та імпортну ціну;
 - б) оптову та роздрібну ціну;
 - в) чисту ціну та ціну споживання;
 - г) рухому та змінну ціну.

Завдання 1. Компанія "Кока-Кола", американський виробник охолоджувальних напоїв, продає їх концентрат в Україні. Однак Україна запроваджує високе імпортне мито на ввезення "Кока-Коли", щоб захистити українських виробників, і збільшує податки на прибуток іноземних компаній. Що може зробити "Кока-Кола": а) щоб не віддавати частку українського ринку місцевим конкурентам; б) щоб скоротити обсяг податків на прибуток, які виплачуються в Україні; в) щоб гарантувати цілісність своїх активів в Україні?

Завдання 2. В таблиці 3 представлено дані, які характеризують виробництво двох товарів – автомобілів і медичного обладнання – в двох країнах – США і Японії за показниками обсягу виробленої продукції та кількістю робочих днів, витрачених для виробництва даного обсягу

продукції.

Таблиця 3

Показники	США		Японія	
	види виробленої продукції		види виробленої продукції	
	автомобілі	медичне обладнання	автомобілі	медичне обладнання
Обсяг виробленої продукції, тис. шт.	200	100	200	100
Кількість робочих днів, витрачених для виробництва даного обсягу продукції	480	400	320	360

Визначте порівняльні переваги США і Японії у виробництві автомобілів і медичного обладнання.

Завдання 3. Задача 1. Експорт-імпорт послуг за країнами світу у 2016-2017 рр. подано у табл. 4 (млн. дол. США). Визначте показники динаміки торгівлі послугами: темпи приросту експорту, імпорту та зовнішньоторговельного обігу.

Таблиця 4

Країни	Експорт		Імпорт	
	Базисний період	Звітний період	Базисний період	Звітний період
Велика Британія	546,8	695,1	610,5	863,4
Швейцарія	510,2	618,0	174,2	258,0
США	442,6	555,2	437,2	426,3
Кіпр	406,9	637,3	389,8	661,4
Німеччина	380,9	547,1	339,4	511,5
Китай	38,3	70,2	15,3	21,1
Японія	11,8	19,6	9,6	28,3
Світ	9038,9	11741,3	4980,6	6468,0

Примітка:

- темпи росту експорту: $Tr.e. = Ez.p. / Eb.p. * 100\%$, де Tr.e. – темпи росту експорту; Ez.p. – обсяг експорту в звітному році; Eb.p. – обсяг експорту в базисному році.

- темпи приросту експорту $Tpr.e. = Tr.e.z.p. / Tr.e.b.p. * 100\%$, де Tpr.e. – темпи приросту експорту; Tr.e.z.p. – темпи росту експорту за звітний рік; Tr.e.b.p. – темпи росту експорту за базисний рік.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: світовий товарний ринок, міжнародна торгівля, зовнішня торгівля, зовнішньоторговельний оборот, товарна структура, географічна структура міжнародної торгівлі, протекціонізм, експорт, реекспорт, імпорт, реімпорт, прямий і непрямий економічні ефекти від зовнішньої торгівлі, платіжний баланс, торговий баланс, контрагент, контракт, експортна операція, реекспортна операція, імпортна операція, реімпортна операція, ціна ФОБ, ціна СІФ, ціна франко-вагон, форс-мажорні обставини, угоди з простими посередниками, угоди доручення, угоди комісії, угоди із збутовими посередниками, міжнародні товарні біржі, операції “spot”, фьючерси, форвардні операції, хеджування, аукціони, міжнародні торги, протекціонізм, лібералізація, інтернаціональна вартість товару, світова ціна, контрактна ціна, довідкова ціна, біржова ціна, цінові знижки, базова ціна, цінова стратегія фірми, цінова межа.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- дайте визначення міжнародної та зовнішньої торгівлі та покажіть різницю між ними.
- охарактеризуйте основні організаційні форми експорту та імпорту.

- в чому проявляється вплив зовнішньої торгівлі на функціонування національної економіки?
- від яких факторів залежить ефективність зовнішньої торгівлі?
- назвіть сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.
- що собою являють платіжний і торговий баланси?
- покажіть різницю між міжнародними товарними біржами, міжнародними аукціонами та міжнародними торгами.
- що собою являють протекціонізм і лібералізація міжнародної торгівлі.

Семінарське заняття 6

Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Питання для усного опитування та дискусії

1. Суть і форми закордонного інвестування.
2. Види і масштаби іноземних інвестицій.
3. Транснаціональні корпорації – основа системи сучасних міжнародних економічних відносин.
4. Вільні економічні зони як фактор інтенсифікації міжнародного інвестування.
5. Міжнародні фінансові центри. Податкові гавані. Офшорні зони.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Вкладення будь-яких видів майнових та інтелектуальних цінностей, що мають на меті отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту називаються...
 - а) інвестиції;
 - б) інновації;
 - в) капітальні вкладення;
 - г) банківські депозити.
- ...
10. Сукупність практичних дій фізичних, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій, це – ...
 - а) інвестиційний проект;
 - б) інвестиційний процес;
 - в) інноваційний процес;
 - г) інвестиційна діяльність.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про найбільш відомі ТНК в світі.

Завдання 2. Із використанням Інтернет-ресурсів та статистичних даних підготувати доповідь/презентацію про сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

Завдання 3. Два проекти передбачають однаковий обсяг інвестицій 1000 гр. од. і розраховані на чотири роки.

Проект А по роках генерує такі грошові потоки: 500, 400, 300, 100 гр. од.

Проект В – 100, 300, 400, 600 гр. од.

Вартість капіталу проекту оцінена на рівні 10 %.

Необхідно розрахувати дисконтований строк окупності інвестицій та зробити висновок: який з проектів є доцільнішим?

Примітка: Дисконтований строк окупності інвестицій розраховується за формулою:

$$DPP = \frac{IC}{\sum \frac{PV}{(1+i)^n}}$$

де DPP – дисконтований строк окупності;
 IC – початкові інвестиції;
 PV – величина дисконтованих доходів;
 i – ставка дисконту;
 n – кількість періодів часу, за який нараховуються дисконти.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: інвестиції, інвестування, іноземні інвестиції, портфельні інвестиції, капітал, рух капіталу, позичковий капітал, бізнес, транснаціональні компанії, фінансові центри.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- дайте визначення прямих іноземних інвестицій.
- яка зміна спостерігається в русі сучасних прямих іноземних інвестицій?
- дайте визначення портфельних інвестицій.
- що собою являє вивіз позичкового капіталу?
- з якою метою залучають держави іноземний капітал та яку вигоду від міжнародної міграції інвестицій мають країни-експортери і країни-імпортери капіталу?
- дайте визначення ТНК та охарактеризуйте які переваги має ТНК від міжнародного виробництва?
- назвіть сучасні форми міжнародного бізнесу.

Семінарське заняття 7

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність і основні етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили.
2. Основні риси світового ринку праці та світові центри міграції робочої сили.
3. Регулювання міжнародної міграції робочої сили: державне та міжнародне.
4. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
5. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових і практичних завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. *Дайте відповідь на тестові питання.*

1. Світовий (міжнародний) ринок праці — це:
 - а). сукупність взаємовідносин, які виникають між державами в процесі обміну товарів або послуг;
 - б). сукупність взаємовідносин між інститутами, які забезпечують можливість вільного купування і продавання національної та іноземної валюти на умовах попиту та пропозиції;
 - в). система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту;
 - г). відносини між суб'єктами міжнародної економічної діяльності з приводу надання, використання та повернення позики.
- ...
10. За ступенем організації міжнародна міграція робочої сили буває:
 - а). примусова та вільна;
 - б). добровільна та вимушена;

- в). організована та самодіяльна;
- г). правильна відповідь відсутня.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про основні світові центри трудової міграції.

Завдання 2. У більшості постіндустріальних країн спостерігається загальний і структурний дефіцит трудових ресурсів. Скорочення чисельності і старіння населення, зміна пропорцій між його працездатною і непрацездатною частиною на користь останньої — це процеси, які визначатимуть демографічний портрет розвинутих країн у найближчому майбутньому. У табл. 5 наведено дані, які характеризують трудовий потенціал розвинених країн світу.

Таблиця 1

Чисельність іммігрантів у основних країнах реципієнтах іноземної робочої сили, млн. осіб.

Країна	Чисельність населення	Чисельність економічно активного населення	Чисельність іноземних громадян	Чисельність іноземної робочої сили
1	2	3	4	5
Австралія	19,9	9,7	4,6	2,4
Австрія	8,1	3,9	0,9	0,4
Бельгія	10,4	3,9	0,9	0,4
Великобританія	59,3	29,0	2,4	1,3
Італія	57,6	22,4	1,4	0,3
Канада	31,6	14,9	5,1	2,9
Нідерланди	16,2	8,1	1,7	0,3
США	290,8	140,3	28,6	17,5
Німеччина	82,5	38,9	7,4	3,5
Франція	59,8	25,8	6,0	1,6
Швейцарія	7,4	3,9	1,4	0,8
Швеція	9,0	4,4	1,1	0,3
Японія	127,6	77,5	1,7	0,2

1) Розрахуйте частку національної робочої сили та іммігрантів у загальній чисельності економічно активного населення розвинутих країн світу.

2) Які країни найбільшою мірою залежать від трудової імміграції і які наслідки для їх національних економік матиме така залежність у середньо- і довгостроковій перспективі?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міграція, еміграція, імміграція, рееміграція, імміграційна політика, світові центри трудової міграції, внутрішня міграція, міжконтинентальна міграція, країни-імпортери робочої сили, країни-експортери робочої сили.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- що таке міграція робочої сили, імміграція, еміграція, рееміграція?
- назвіть основні причини міжнародної міграції робочої сили.
- який вплив має міграція робочої сили на економіку країн-експортерів і країн-імпортерів?
- якими рисами характеризується сучасна міжнародна міграція населення?

Семінарське заняття 8

Тема 8. Міжнародний науково-технічний обмін

Питання для усного опитування та дискусії

1. Суть та структура міжнародного науково - технічного співробітництва.
2. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі.
3. Міжнародні некомерційні науково-технічні зв'язки.
4. Міжнародне регулювання передачі технологій.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовленого завдання.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Процес міжнародної передачі технології містить у собі:
 - а) відбір і придбання технології;
 - б) адаптацію й освоєння придбаної технології;
 - в) розвиток місцевих можливостей з удосконалення технології з урахуванням потреб національної економіки;
 - г) всі відповіді вірні....
10. До яких шляхів передачі технологій відноситься промислове шпигунство і технічне пірацтво:
 - а) на некомерційній основі;
 - б) на комерційній основі;
 - в) нелегальна передача технологій;
 - г) легальна передача технологій.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію з обґрунтуванням Вашої думки відносно можливих шляхів ефективної інтеграції України в міжнародний ринок технологій.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: інвестиційно-інноваційна діяльність, міжнародне науково-технологічне співробітництво, технологія, технічний прогрес, патент, ліцензія, копірайт, товарний знак.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- дайте визначення міжнародних науково-технічних відносин.
- що належить до основних видів міжнародних науково-технічних відносин у комерційно-правовому аспекті?
- дайте характеристику етапів життєвого циклу технології-товару.
- назвіть основні шляхи передачі технологій.
- проаналізуйте форми передачі технологій.
- охарактеризуйте нові форми передачі технологій.

Семінарське заняття 9

Тема 9. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність валютно-фінансових відносин.
2. Міжнародні валютні системи. Європейська валютна система.
3. Валютні курси та валютна політика.
4. Платіжний баланс і його структура.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових і практичних завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Назвіть елементи світової валютної системи:

- а) система валют і валютної системи;
- б) обсяги валютних обмежень;
- в) форми міжнародних розрахунків;
- г) всі відповіді вірні.

...

10. Виберіть правильне визначення валютного паритету:

- а) система множинних валютних курсів;
- б) форма міжнародних розрахунків;
- в) співвідношення валют різних країн, вимірюване співвідношенням їхнього золотого вмісту;
- г) грошова одиниця для виміру вартості товару.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про найдешевші на найдорожчі валюти світу.

Завдання 2. Український експортер уклав у серпні 2018 року угоду на поставку за кордон цукру на 74 тисячі доларів США. За час, який минув з моменту оплати, долар здешевів з 29,5 гривень до 27,1 гривні за долар. Визначте, як це позначиться на економічному становищі експортера, якщо цурок він купує в Україна за твердими цінами?

Завдання 3. Швейцарський банк продає імпортеріві 10 тис. дол. США на форвардній основі з поставкою через три місяці (90 днів) при ставках ЛІБОР по долару 5,5%, по франку 3,5%. Курс спот становить 1,6 швейцарського франку за дол. США

Визначте наступні показники:

- 1) форвардний курс угоди;
- 2) вартість продажу.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: валюта, національна валютна система, світова валютна система, золотий стандарт, золото злитковий, золотовалютний, платіжний баланс, операції “Спот”, форвардні валютні курси.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- які етапи в своєму розвитку пройшла міжнародна валютна система?
- яким чином і який вплив має на споживача і виробника: зниження (підвищення) обмінного курсу національної валюти?
- в чому переваги і недоліки плаваючої системи валютних курсів?
- охарактеризуйте складові елементи світової валютної системи.
- проаналізуйте етапи розвитку світової валютної системи.
- охарактеризуйте основні функції міжнародної валютної системи.
- що собою являє крос-курс?

Семінарське заняття 10

Тема 10. Міжнародні кредитні відносини

Питання для усного опитування та дискусії

- 1. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці.
- 2. Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів.
- 3. Суть і види кредитних операцій.
- 4. Сутність, структура, основні показники вимірювання та наслідки існування зовнішнього боргу.

5. Проблеми заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових і практичних завдань з питань теми заняття та презентація підготовлених завдань.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин, пов'язаний із наданням у тимчасове користування грошово-матеріальних ресурсів одних країн іншим на умовах платності, строковості, повернення - це:

- а) державний кредит;
- б) валютні відносини;
- в) торговельний баланс;
- г) міжнародний кредит.

...

10. За терміном використання міжнародний кредит виділяють:

- а) короткостроковий, довгостроковий;
- б) скорочений, тривалий;
- в) скорочений, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий;
- г) середньостроковий, скорочений.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про найбільші фінансово-кредитні центри в світовій економіці.

Завдання 2. Одна з країн Латинської Америки планує провести модернізацію своєї системи залізничних доріг, для чого необхідно придбати новий рухомий состав. Витрати в іноземній валюті становлять, за оцінками, 950 млн дол. У результаті модернізації залізниці очікується підвищення щорічного прибутку до 140 млн дол. на рік. Можливі два альтернативні шляхи фінансування: А. Кредит на 20 років за ставкою 13 %. Б. Кредит на 10 років за ставкою 11 %. Який варіант кращий? Чому? Основна сума має виплачуватися рівними частками щорічно.

Завдання 3. Припустимо, що українській компанії необхідне виробниче обладнання німецького виробництва вартістю 300 тис. євро, яке буде у експлуатації впродовж п'яти років. Після завершення даного терміну залишкова вартість обладнання становитиме 30 тис. євро. Виробник обладнання пропонує компанії комісію за технічне обслуговування обладнання в сумі 5 тис. євро щороку. Податки компанії — 20%. Орендодавець забезпечує компанії технічне обслуговування. Це саме обладнання можна придбати і за умови залучення банківського кредиту на суму 250 тис. євро на п'ять років під 15 % річних. Обґрунтуйте, яка форма кредиту буде вигіднішою для компанії – банківський кредит чи лізинг.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародний кредит, міжнародні кредитні відносини, світовий грошовий ринок, ринок цінних паперів, євроринок.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- які є форми вивозу капіталу?
- назвіть передумови вивозу капіталу.
- назвіть фактори розвитку Євроринку.
- які Ви знаєте найбільші фінансово-кредитні центри в світовій економіці?

Семінарське заняття 11

Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції. Етапи розвитку міжнародної економічної інтеграції.
2. Основні світові центри інтеграційних процесів.
3. Інтеграційні процеси в Північній і Південній Америці.
4. Інтеграційні об'єднання Африки, Азії,
5. Інтеграція в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.
6. Україна та інтеграційні угруповання країн світу.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовленого завдання.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Міжнародна економічна інтеграція – це:
 - а) це функціональне об'єднання окремих фізіологічних механізмів у складну координовану пристосувальну діяльність цілісного організму;
 - б) це процес упорядкування, узгодження і об'єднання структур і функцій у цілісному організмі, характерний для живих систем на кожному з рівнів їх організації;
 - в) це процес взаємодії, групування та об'єднання національних економічних систем з метою створення розширеного економічного простору, в якому можуть вільно обертатися товари, послуги, робоча сила, фінанси та інвестиції;
 - г) це процес адаптації продукту, такого як програмне, або апаратне забезпечення, до мовних і культурних особливостей регіону (регіонів), відмінного від того, в якому розроблявся продукт.
- ...
 10. Найпростішими видами міжнародної економічної інтеграції є:
 - а) повна інтеграція та зона вільної торгівлі;
 - б) економічний союз та митний союз;
 - в) зона вільної торгівлі та митний союз;
 - г) спільний ринок та економічний союз.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію щодо участі України в інтеграційних об'єднаннях.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: інтеграція, міжнародна економічна інтеграція, регіон, Європейський союз, торгово-економічні угруповання, АСЕАН, НАФТА, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- охарактеризуйте основні етапи інтеграційного процесу і покажіть різницю між ними.
- назвіть характерні ознаки інтеграції за допомогою яких вона відрізняється від інших форм економічної взаємодії країн.
- покажіть різницю між інтеграцією промислово розвинутих держав і країн що розвиваються.
- що стримує економічну інтеграцію країн що розвиваються?
- в яких інтеграційних об'єднаннях бере участь Україна?

Семінарське заняття 12

Тема 12. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття і види міжнародних організацій.
2. Класифікація міжнародних економічних організацій.
3. Міжнародні організації системи ООН.
4. Організації системи ОЕСР та інші міжнародні організації загальної компетенції.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовленого завдання.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Зона вільної торгівлі - це
 - а) інтеграційне об'єднання держав у сфері торговельних відносин, в якому скасовано мита, що регулюють їх господарські зв'язки. При цьому країни-учасниці зони вільної торгівлі зберігають митні бар'єри, спрямовані проти країн, що не входять до такої зони;
 - б) зона з пільговим торговельним режимом, коли дві або декілька країн зменшують взаємні тарифи з імпорту товарів, зберігаючи рівень тарифів в торгівлі з іншими країнами;
 - в) частина соціальної інфраструктури регіону, яка створює сприятливі умови для руху, облаштування населення;
 - г) вірної відповіді немає.
- ...
10. Міжнародні організації, угруповання, комплекси - це:
 - а) об'єднання країн на основі укладення спільного договору з метою проведення спільної політики у всіх сферах суспільного життя;
 - б) об'єднання країн чи інших суб'єктів за окремими інтересами (або групою окремих інтересів) для спільного здійснення різноманітних заходів, спрямованих на їхнє задоволення;
 - в) об'єднання національних ринків декількох країн в єдиний великий ринок з вільним переміщенням у його межах капіталів, товарів, послуг і робочої сили;
 - г) це об'єднання лише трьох, але великих як за територією й населенням, так і за економічним потенціалом країн.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про особливості діяльності міжнародних економічних організацій (1 студент доповідає про 1 організацію).

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародні економічні організації, ООН, Євровалюта, офшорні зони, МБРР, МФК, МАР, МВФ, ЄБРР, ОПЕК, міждержавні галузеві організації.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- яка роль міжнародних економічних організацій в системі МЄВ?
- назвіть головні функції і принципи діяльності МЄО.
- значення участі країн у МЄО.
- які Ви знаєте міждержавні галузеві організації та яка основна мета їх функціонування ?

Семінарське заняття 13-14

Тема 13. Економічна єдність світу і проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Питання для усного опитування та дискусії

1. Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЄВ.

2. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки.
3. Формування економічної єдності світу.
4. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах.
5. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. Наслідки глобалізації та антиглобалізм.
6. Глобальні проблеми СГ і МЄВ.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття та презентація підготовленого завдання.

Тести. Дайте відповідь на тестові питання.

1. Глобалізація - це:
 - а) тривалий процес інтеграції національних економік світу з метою розв'язання глобальних проблем людства;
 - б) співвідношення між сумою грошових надходжень, отриманих країною з-за кордону і сумою платежів за кордон протягом певного періоду (рік, квартал, місяць);
 - в) сукупність організаційно-правових та економічних заходів у сфері міжнародних валютних відносин, спрямованих на досягнення визначених державою цілей;
 - г) тривалий процес розвитку держави з метою розв'язання своїх внутрішніх проблем.
- ...
10. Незважаючи на зростання глобалізації світової економіки, чи всі країни в однаковій мірі інтегровані до неї?
 - а) всі інтегровані на одному рівні;
 - б) не всі інтегровані в однаковій мірі;
 - в) інтегровані всі в однаковій мірі, тому що глобалізація не дає змоги нерівномірної інтеграції;
 - г) вірна відповідь відсутня.

Завдання 1. Із використанням Інтернет-ресурсів підготувати доповідь/презентацію про напрями та рівень співпраці України з міжнародними економічними організаціями (міжнародна організація - за вибором студента).

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: глобалізація, міжнародна економіка, інтеграція.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- у чому полягає суть сучасної глобалізації світогосподарських зв'язків та які фактори зумовлюють процес глобалізації?
- які економічні закони впливають на розвиток глобалізації?
- проблема війни і миру як глобальне питання розвитку міжнародної економіки.
- у чому полягає суть та наслідки енергетичної глобальної проблеми?
- розкрийте особливості сировинної глобальної проблеми.
- продовольча глобальна проблема: суть та наслідки.
- демографічна глобальна проблема та її особливості.
- визначте зміст екологічної глобальної проблеми?
- у чому полягає об'єктивна необхідність інтеграції України у світове господарство?
- які фактори будуть впливати на розвиток програми стабілізації і розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України?

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички в міжнародних економічних відносинах.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» складається з двох окремих завдань: письмових робіт по 13 темах та однієї індивідуальної роботи. Письмова робота та індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та індивідуальну роботу самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та заслуховування доповіді за темою наукової роботи. Питання письмової роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни "Міжнародні економічні відносини"

Питання для самостійної роботи

1. Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін.
2. Форми міжнародних економічних відносин та їх взаємозв'язок.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити місце навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» серед інших економічних дисциплін.

На підставі опрацьованої літератури дати порівняльну характеристику основних форм міжнародних економічних відносин.

Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку

Питання для самостійної роботи

1. Етапи розвитку світового господарства.
2. Типологізація країн - суб'єктів світового господарства.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити причини виникнення світового господарства та охарактеризувати основні ознаки етапів розвитку світового господарства.

На підставі опрацьованої літератури навести класифікацію країн - суб'єктів світового господарства за різними класифікаційними ознаками.

Тема 3. Еволюційні періоди формування та середовище міжнародних економічних відносин

Питання для самостійної роботи

1. Міжнародні економічні відносини в умовах становлення індустріальної цивілізації.
2. Середовище міжнародних економічних відносин.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити особливості міжнародних економічних відносин в умовах становлення індустріальної цивілізації та сучасних світогосподарських зв'язків.

На підставі опрацьованої літератури дати порівняльну характеристику природно-географічному, економічному, політико-правовому та соціально-культурному середовищу міжнародних економічних відносин.

Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва

Питання для самостійної роботи

1. Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.
2. Проблеми і передумови участі України в міжнародному поділу праці.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити сутність міжнародного поділу праці та охарактеризувати фактори, що вплинули на розвиток міжнародного поділу праці.

На підставі опрацьованої літератури назвати переваги, які має країна від участі в міжнародному поділу праці.

Тема 5. Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин

Питання для самостійної роботи

1. Торгові посередники: біржі, аукціони, міжнародні торги.
2. Регулювання міжнародних торговельних відносин та діяльність міжнародних торгових організацій.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення дослідити роль торгових посередників в міжнародній торгівлі та визначити особливості діяльності міжнародних торгових організацій.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати принципи та механізми регулювання міжнародних торговельних відносин.

Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Питання для самостійної роботи

1. Транснаціональні корпорації (ТНК) – основа системи сучасних міжнародних економічних відносин.
2. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної інвестиційної діяльності.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити сутність ТНК та навести приклади найбільш відомих ТНК в світі.

На підставі опрацьованої літератури та статистичних даних охарактеризувати сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили

Питання для самостійної роботи

1. Основні світові центри трудової міграції.
2. Особливості діяльності Міжнародної організація праці (МОП) та Міжнародної організації з питань міграції (МОМ).

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення назвати основні світові центри трудової міграції та визначити риси сучасної міжнародної міграції населення.

На підставі опрацьованої літератури охарактеризувати особливості діяльності Міжнародної організація праці та Міжнародної організації з питань міграції.

Тема 8. Міжнародний науково-технічний обмін

Питання для самостійної роботи

1. Форми міжнародного обміну технологіями

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити сутність технологій та охарактеризувати основні шляхи передачі технологій.

На підставі опрацьованої літератури порівняти різні форми міжнародного обміну технологіями та описати сучасний стан та перспективи подальшого розвитку міжнародного науково-технічного обміну з Україною.

Тема 9. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Питання для самостійної роботи

1. Світова валютна система.
2. Валютне регулювання.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення охарактеризувати складові елементи світової валютної системи та проаналізувати етапи розвитку світової валютної системи.

На підставі опрацьованої літератури порівняти рівні, способи та методи валютного регулювання.

Тема 10. Міжнародні кредитні відносини

Питання для самостійної роботи

1. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці.
2. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЄВ.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити роль міжнародного кредиту у світовій економіці та описати міжнародні міжбанківські системи передачі інформації та здійснення платежів.

На підставі опрацьованої літератури та статистичних даних охарактеризувати проблеми заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція

Питання для самостійної роботи

1. Основні світові центри інтеграційних процесів.
2. Економічні наслідки вступу країн в торгово-економічний союзи.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити характерні ознаки основних світових центрів інтеграційних процесів.

На підставі опрацьованої літератури показати різницю між інтеграцією промислово розвинутих держав і країн, що розвиваються.

Тема 12. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин

Питання для самостійної роботи

1. Міжнародні економічні організації та їх роль в системі міжнародних економічних відносин.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити особливості розвитку міжнародних економічних організацій системи ООН та міжнародних економічних організацій, які не входять до системи ООН.

На підставі опрацьованої літератури порівняти функції і принципи діяльності міжнародних економічних організацій.

Тема 13. Економічна єдність світу і проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Питання для самостійної роботи

1. Необхідність і значення інтеграції України до світового господарства.
2. Відносини України з міжнародними економічними організаціями.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити об'єктивну необхідність інтеграції України у світове господарство.

На підставі опрацьованої літератури та статистичних даних охарактеризувати пріоритети в світовому співробітництві України та відносини України з міжнародними економічними організаціями.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студента денної форми навчання за тематикою навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» виконується у вигляді підготовки індивідуальних завдань у межах годин, відведених для самостійної роботи.

1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання

Тема наукової роботи обирається студентом добровільно з наведеного нижче переліку та закріплюється за ним науково-педагогічним працівником на початку семестру. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження певної проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного пошуку та обґрунтовані висновки. Підготовка ІНДЗ у такій формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою наукової роботи;
- складання плану наукової роботи (*вступ, перше питання* – розкриття теоретичних аспектів проблеми, *друге питання* – аналіз фактичних та статистичних даних, *висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел*);
- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація та захист ІНДЗ відбувається під час проведення консультацій з навчальної дисципліни (виступ до 5 хвилин).

Форма контролю – перевірка правильності виконання ІНДЗ із врахуванням самостійності, творчості, правильності розрахунків і вмінням захистити результати дослідження. Захист (до 5 хвилин) за темою наукової роботи відбувається під час проведення консультацій з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

Доопрацьована наукова робота, що виконана за обраною темою, може бути заслухана на студентському науково-дослідному гуртку та подана на конкурс студентських наукових робіт з дотриманням установлених вимог. Результати наукової роботи можуть публікуватись у вітчизняному чи закордонному науковому виданні у формі статті, доповідатись на міжнародній, закордонній, всеукраїнській чи університетській конференціях з публікацією або без публікації тез, за що студенти одержують додаткові бали.

1.5.2. Теми наукових робіт

1. Етапи формування міжнародної економічної системи.
2. Види та характерні особливості сучасних міжнародних відносин.
3. Історія виникнення та розвитку світового ринку.
4. Структура міжнародної економіки.
5. Фактори та особливості розвитку сучасного світового господарства.
6. Типи класифікацій країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
7. Міжнародний поділ праці та його особливості на сучасному етапі.
8. Форми і напрями розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва.
9. Модифікація глобальної моделі міжнародного поділу праці.
10. Роль інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЄВ.
11. Проблеми участі України у міжнародному поділі праці.
12. Основні концепції міжнародної торгівлі.
13. Типи зовнішньоекономічної політики.
14. Сутність державного регулювання міжнародної торгівлі.
15. Роль посередницьких фірм у міжнародній торгівлі.
16. Методи регулювання сучасної міжнародної торгівлі.
17. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) у міжнародній торгівлі.
18. Україна на світовому ринку товарів.
19. Проблеми інтеграції України у світові товарні ринки.
20. Роль іноземних інвестицій в трансформаційних процесах країн.
21. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій.
22. Фактори підвищення ефективності міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.
23. Форми й методи регулювання інвестування.
24. Особливості інвестиційної стратегії України.
25. Міжнародний кредит як складова світової фінансово-кредитної сфери.
26. Вплив кредитного капіталу на ринкові зміни.
27. Диверсифікація сучасних форм міжнародного кредитування.
28. Сучасний ринок кредитів: особливості та закономірності розвитку.
29. Особливості формування світового та регіональних ринків праці.
30. Нелегальна трудова міграція у сучасних міграційних процесах.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет, завдання та структура дисципліни «Міжнародні економічні відносини».
2. Сутність міжнародних економічних відносин та їх значення.
3. Передумови та принципи розвитку міжнародних економічних відносин.
4. Рівні розвитку міжнародних економічних відносин.
5. Види та форми міжнародних економічних відносин.
6. Світове господарство: сутність та етапи його розвитку.
7. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія.
8. Міжнародні економічні відносини як елемент структури світового господарства. Об'єкти та суб'єкти міжнародних економічних відносин.
9. Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин.
10. Особливості розвитку сучасних міжнародних економічних відносин.
11. Поняття середовища міжнародних економічних відносин, його структура й особливості.
12. Сутність міжнародного поділу праці та його особливості.
13. Етапи розвитку міжнародного поділу праці.
14. Форми міжнародного поділу праці.
15. Суть, етапи розвитку та форми прояву інтернаціоналізації економічного життя.
16. Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.

17. Поняття міжнародної торгівлі та її місце в системі міжнародних економічних відносин.
18. Етапи розвитку світового ринку.
19. Основні показники міжнародної торгівлі. Вплив зовнішньої торгівлі на функціонування національної економіки.
20. Ціноутворення на світовому ринку. Ціноутворюючі фактори.
21. Торгові посередники: біржі, аукціони, міжнародні торги.
22. Протекціонізм і лібералізація торгівлі.
23. Регулювання міжнародних торговельних відносин.
24. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.
25. Сутність світового ринку послуг та передумови його формування.
26. Специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.
27. Роль транспорту в міжнародних економічних відносинах. Види міжнародних сполучень.
28. Суть і форми закордонного інвестування.
29. Види і масштаби іноземних інвестицій.
30. Транснаціональні корпорації – основа системи сучасних міжнародних економічних відносин.
31. Вільні економічні зони як фактор інтенсифікації міжнародного інвестування.
32. Міжнародні фінансові центри. Податкові гавані. Офшорні зони.
33. Наслідки міграції капіталів для країн-експортерів та країн-імпортерів.
34. Проблеми іноземного інвестування в економіку України.
35. Сутність і основні етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили.
36. Основні риси світового ринку праці та світові центри міграції робочої сили.
37. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
38. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.
39. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну та його форми.
40. Світовий ринок технологій. Основні форми і канали передачі технологій.
41. Міжнародні некомерційні науково-технічні зв'язки та їх особливості.
42. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки.
43. Міжнародне регулювання передачі технологій.
44. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного науково-технічного обміну з Україною.
45. Сутність валюти та валютних відносин. Їх класифікація.
46. Валютний ринок та валютні операції.
47. Валютний курс, його функції.
48. Види валютних систем. Основні елементи національної валютної системи.
49. Міжнародні валютні системи.
50. Валютне регулювання.
51. Платіжний баланс країни.
52. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці.
53. Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів.
54. Суть і види кредитних операцій.
55. Сутність, структура, основні показники вимірювання та наслідки існування зовнішнього боргу.
56. Проблеми заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.
57. Особливості діяльності транснаціональних банків.
58. Суть та етапи міжнародної економічної інтеграції.
59. Форми, рівні та типи розвитку міжнародної економічної інтеграції.
60. Міжнародна інтеграція в Європі.
61. Інтеграційні об'єднання Африки, Азії, Латинської Америки.
62. Суть поняття "євро регіон" та передумови його формування.
63. Проблеми участі України в інтеграційних процесах.
64. Поняття і види міжнародних організацій.

65. Класифікація міжнародних економічних організацій.
66. Міжнародні організації системи організації об'єднаних націй (ООН).
67. Система організацій економічного співробітництва і розвитку та інші міжнародні організації загальної компетенції.
68. Необхідність і значення інтеграції України до світового господарства і міжнародних економічних відносин.
69. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.
70. Відносини України з міжнародними економічними організаціями.
71. Основні напрямки, форми і суб'єкти зовнішньоекономічних відносин України.
72. Взаємопов'язаність та передумови вирішення глобальних проблем.

1.6.2. Структура залікового білета

1. Суть і форми закордонного інвестування.
2. Рівні розвитку міжнародних економічних відносин.
3. Дати відповідь на тестові завдання:
 1. *Дозвіл на експорт (імпорт) товару впродовж певного часу з визначенням його загального обсягу - це:*
 - а) генеральна ліцензія;
 - б) індивідуальна квота;
 - в) відкрита ліцензія;
 - г) разова ліцензія.
 2. *Зазначте форму розрахунків, що не існує у міжнародній торгівлі:*
 - а) інкасо;
 - б) акредитив;
 - в) банківський переказ;
 - г) тратта.
 3. *Сальдо балансу послуг – це:*
 - а) різниця між вартістю послуг, які надає країна і вартістю послуг, які вона імпортує;
 - б) різниця між вартісним обсягом експорту та імпорту товарів окремої країни;
 - в) сума сальдо торгового балансу, балансу послуг, некомерційних операцій;
 - г) кількісні обмеження обсягів імпортованої продукції.
 4. *Світовий ринок праці — це:*
 - а) сукупність взаємовідносин, які виникають між державами в процесі обміну товарів або послуг;
 - б) сукупність взаємовідносин між інститутами, які забезпечують можливість вільного купування і продавання національної та іноземної валюти на умовах попиту та пропозиції;
 - в) система відносин, що виникають між державами з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту;
 - г) відносини між суб'єктами міжнародної економічної діяльності з приводу надання, використання та повернення позики.
 5. *За характером переміщення населення міжнародна міграція робочої сили буває :*
 - а) внутрішня та зовнішня;
 - б) легальна та нелегальна;
 - в) явна та неявна;
 - г) економічна та соціальна.
4. *Задача.*

Компанія "Кока-Кола", американський виробник охолоджувальних напоїв, продає їх концентрат в Україну. Однак Україна запроваджує високе імпортне мито на ввезення "Кока-Коли", щоб захистити українських виробників, і збільшує податки на прибуток іноземних компаній. Що може зробити "Кока-Кола": а) щоб не віддавати частку українського ринку місцевим конкурентам; б) щоб скоротити обсяг податків на прибуток, які виплачуються в Україні; в) щоб гарантувати цілісність своїх активів в Україні?

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини», обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» передбачено проведення 13 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1.	Денна	13	1,0	1,5	2,5	3,0	4,0	4,5	5,5	6,0	7,0	7,5	8,5	9,0	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» передбачено проведення 14 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	13 тем	Номер теми													Усього балів	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.		
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	7													7	
	Усього балів														20	

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді в письмовій формі на тестові завдання залікового білета, наведено в таблиці.

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань (завдання) залікового білета				Разом балів
		1	2	3	4	
1.	Максимальна кількість балів за письмову відповідь на кожне питання екзаменаційного білета	7,5	7,5	5	10	30,0
	Усього балів	7,5	7,5	5	10	30,0

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Базавлук Н. Г. Відкритість національної економіки України та участь у міжнародному поділі праці / Н. Г. Базавлук, Н. В. Довбня // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 19-26. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush_2017_4_4.
3. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – 8-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2011. – 470 с.
4. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини. [уклад. О. В. Олабоді; ред. В. С. Каленська]. – Київ: НТБ НУХТ. – 2016. – 196 с.
5. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
6. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
7. Міжнародні економічні відносини: методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 0306 «Менеджмент і адміністрування» / К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Харків: Видавництво «Форт», 2015. – 73с.
8. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
9. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
10. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991р. // Вісник Верховної Ради України. – 1991. – №29. – Ст.235.
11. Самсонова Л. В. Види міжнародних контрактних відносин та їх вплив на соціально-економічний розвиток країн / Л. В. Самсонова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 18(3). - С. 44-49. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_18\(3\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_18(3)_11).
12. Філіпенко А. С. Сучасні теоретичні підходи в дослідженні світового господарства і міжнародних економічних відносин / А. С. Філіпенко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2014. - Вип. 121(2). - С. 11-15. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2014_121\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2014_121(2)_4).

Тема 2

1. Геращенко С. О. Прямі іноземні інвестиції в Україні в умовах інтеграції у світове господарство / С. О. Геращенко, М. Б. Колотило // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2018. - № 1. - С. 60-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2018_1_9.
2. Грущинська Н. М. Розвиток сучасного світового господарства у процесах формування нового світового економічного порядку / Н. М. Грущинська // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. - 2014. - № 2. - С. 28-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2014_2_5.
3. Кирилич Х. В. Еволюція поняття "нерівномірності економічного розвитку світового господарства" в економічній літературі / Х. В. Кирилич // Збірник наукових праць [Буковинського університету]. Економічні науки. - 2014. - Вип. 10. - С. 195-202. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpn_2014_10_27.
4. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
5. Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. / В.В. Дергачова, О.М. Згуровський, І.М. Манаєнко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.

6. Пати́ка Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Пати́ка, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
7. Поляков М. В. Особливості економіки знань та їх прояви на рівні світового господарства / М. В. Поляков // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 12(2). - С. 98-102.
8. Поплавська О. В. Сучасні тенденції розвитку світового господарства / О.В. Поплавська, М. В. Грицаюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2018. - № 4. - С. 241-245. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2018_4_44.
9. Сивак Р. Концепція сталого розвитку світового господарства та трансформація системи цінностей з позицій наукових розвідок / Р. Сивак // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2015. - Вип. 4. - С. 95-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2015_4_11.
10. Тенденції глобалізаційних процесів в світовому господарстві // Економічний форум. - 2013. - № 3. - С. 36-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2013_3_7.
11. Філіпенко А. С. Сучасні теоретичні підходи в дослідженні світового господарства і міжнародних економічних відносин / А. С. Філіпенко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2014. - Вип. 121(2). - С. 11-15.

Тема 3

1. Амелі́на І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амелі́на, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини: підручник / Л.М. Горбач, О.В. Плотніков. – К.: Кондор, 2005. – 266 с.
3. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В. В. Козик, Л.А. Папкова, Н. Б. Даниленко. – 7-е вид. – К.: Знання, 2008. – 406 с.
4. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
5. Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. / В.В. Дергачова, О.М. Згуровський, І.М. Манаєнко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.
6. Пати́ка Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Пати́ка, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
7. Таранич О. В. Формування міжнародних економічних відносин у контексті глобальної конкуренції країн у світогосподарській системі / О. В. Таранич // Економіка і організація управління. - 2017. - Вип. 2. - С. 90-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2017_2_11.
8. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія: підручник / А.С. Філіпенко. – К.: Либідь, 2006. – 502 с.
9. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навчальних закладів / А. С. Філіпенко. – К.: Либідь, 2008. – 408 с.
10. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська ; Чернів. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – вид 2-ге., переробл. і допов. – Чернівці: Книги-XXI, 2007. – 544 с.

Тема 4

1. Бак Г. О. Значення транснаціональних корпорацій у міжнародному поділі праці / Г.О.Бак // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини. - 2012. - № 20. - С. 140-147. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnum_2012_20_29.
2. Гончаренко В. В. Кооперативні форми господарювання у світовому та національному господарстві / В. В. Гончаренко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2011. - № 3. - С. 88-94. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush_2011_3_17.
3. Довгаль О. А. Міжнародний технологічний поділ праці як синергетичний ефект глобалізації / О. А. Довгаль, Г. В. Довгаль // Академічний огляд. - 2008. - № 2. - С. 94-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ao_2008_2_15.

4. Кривенко Н. В. Методичні підходи до оцінки розвитку міжнародного поділу праці / Н.В. Кривенко // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. - 2017. - № 5. - С. 32-35. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2017_5_6.
5. Кривенко Н. В. Міжнародний поділ праці: значення, розвиток та вплив / Н. В. Кривенко // Стратегія розвитку України. - 2016. - № 1. - С. 194-202. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sru_2016_1_37.
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голикова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
7. Міненко В. Л. Державне регулювання формування конкурентоздатної робочої сили в умовах поглиблення міжнародного поділу праці / В. Л. Міненко // Ефективність державного управління. - 2012. - Вип. 32. - С. 409-416. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2012_32_51.
8. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
9. Петруняк Г. М. Міжнародний поділ праці в історичному контексті / Г. М. Петруняк // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2012. - Вип. 110(2). - С. 172. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2012_110\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2012_110(2)_38).
10. Райтер Н. І. Сучасні погляди на визначення суті кооперації та її значення в системі виробництва / Н. І. Райтер // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2017. - Вип. 182. - С. 220-229. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2017_182_27.
11. Саковська О.М. Кооперація в аграрному виробництві: сучасні виклики та перспективи розвитку / О.М. Саковська // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2016. - № 2. - С. 32-45. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2016_2_5.

Тема 5

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Бабан Т. О. Торгівля як одна з провідних форм міжнародних економічних відносин України / Т. О. Бабан // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2017. - Вип. 182. - С. 97-104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2017_182_12.
3. Білоусько Т. Ю. Міжнародна торгівля як фактор підвищення глобальної конкурентоспроможності України / Т. Ю. Білоусько // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - 2018. - № 2. - С. 233-241. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2018_2_26.
4. Гордєєва Т. Ф. Інтенсивність міжнародної торгівлі як індикатор ступеня міжнародної торговельної інтеграції / Т. Ф. Гордєєва // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2017. - Вип. 27(1). - С. 27-32. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_27\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_27(1)_8).
5. Дубіщев В. П. Нормативно-правове регулювання міжнародної електронної торгівлі на сучасному етапі розвитку світового господарства / В. П. Дубіщев, Ю. Б. Вертелецька // Економіка і регіон. - 2016. - № 2. - С. 13-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2016_2_4.
6. Іванов Є. І. Міжнародний досвід реалізації державної політики диверсифікації зовнішньої торгівлі / Є. І. Іванов // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. - 2018. - Т. 29(68), № 4. - С. 18-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_4_6.
7. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: [Підруч.] / Козак Ю. Г. – К. : Центр учбової літератури. – 2011. – 510 с.
8. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедєва, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
9. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.

10. Міжнародні економічні відносини: методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 0306 «Менеджмент і адміністрування» / К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Харків: Видавництво «Форт», 2015. – 73с.

11. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

12. Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.

13. Пасемко Г. П. Державне регулювання міжнародної торгівлі в умовах глобалізації / Г. П. Пасемко, Л. Г. Бага, С. В. Довгаль // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - 2018. - № 2. - С. 226-232. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnu_ekon_2018_2_25.

14. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.

15. Стефанків О. М. Вплив міжнародної торгівлі на національну економіку / О.М. Стефанків, В. І. Данилишин // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2018. - Вип. 3. - С. 18-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_3_5.

Тема 6

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.

2. Бичихін Є. В. Регулювання інвестиційної діяльності міжнародних фінансових організацій в Україні / Є. В. Бичихін // Наукові праці НДФІ. - 2016. - Вип. 4. - С. 71-81. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2016_4_7.

3. Вербицька Г. Л. Сучасний стан та проблеми активізації інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств в умовах міжнародних економічних відносин / Г. Л. Вербицька // Економічний простір. - 2018. - № 129. - С. 66-74. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2018_129_8.

4. Галазюк Н. М. Сутність та структура міжнародної інвестиційної діяльності на сучасному етапі / Н. М. Галазюк, О. М. Зелінська, О. Я. Кравчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 12(1). - С. 69-72. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_12\(1\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_12(1)_17).

5. Геращенко С. О. Прямі іноземні інвестиції в Україні в умовах інтеграції у світове господарство / С. О. Геращенко, М. Б. Колотило // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2018. - № 1. - С. 60-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2018_1_9.

6. Довгунь О. С. Інформаційно-інституційне забезпечення інвестиційної діяльності підприємств: міжнародний досвід та ініціативи в Україні / О. С. Довгунь // Економічний форум. - 2014. - № 1. - С. 121-131. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2014_1_24.

7. Задоя А. О. Мотиви міжнародної інвестиційної діяльності / А. О. Задоя // Європейський вектор економічного розвитку. - 2018. - № 1. - С. 40-49. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ever_2018_1_6.

8. Коляда О. В. Іноземне інвестування в Україні на шляху інтеграції до світового господарства / О. В. Коляда, О. С. Федорчук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2016. - № 1. - С. 67-84. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zpnudps_2016_1_8.

9. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.

10. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.

11. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

12. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.

13. Сазонець І. Л. Реалізація економічної політики ТНК методами прямого інвестування. / І. Л. Сазонець // Актуальні проблеми економіки. – 2013. - № 8. – С. 15-23.

14. Саліхова О. Б. Роль іноземних технологій в інвестиційно-інноваційній модернізації економіки: досвід республіки Корея, уроки для України / О. Б. Саліхова, Г. О. Бак // Економіка і прогнозування. - 2015. - № 1. - С. 105-120.

Тема 7

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.

2. Лукіна Г. І. "Відплив інтелекту" як основна проблема міжнародної міграції робочої сили / Г. І. Лукіна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2014. - № 1. - С. 170-173. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2014_1_34.

3. Максимович В. Грошові перекази трудових мігрантів як перспектива фінансового забезпечення інвестиційних потреб держави / В. Максимович // Економіст. – 2015. - № 5. – С. 25-27.

4. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.

5. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорєка Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.

6. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

7. Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.

8. Міненко В. Л. Державне регулювання формування конкурентоздатної робочої сили в умовах поглиблення міжнародного поділу праці / В. Л. Міненко // Ефективність державного управління. - 2012. - Вип. 32. - С. 409-416. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2012_32_51.

9. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.

10. Пахуча Е. В. Розвиток міграції робочої сили як форми міжнародних економічних відносин / Е. В. Пахуча // Бізнес-навігатор. - 2017. - Вип. 4-1. - С. 39-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2017_4-1_10.

11. Романчук К. В. Еміграція населення України в контексті тенденцій міжнародної міграції робочої сили: економіко-соціо-демографічний базис / К. В. Романчук, К. В. Шиманська // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2016. - № 1. - С. 152-164. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2016_1_21.

12. Сандугей В. В. Регулювання ринку праці в умовах входження України у світове господарство / В. В. Сандугей // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право. - 2011. - Вип. 16. - С. 17-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_018_2011_16_5.

13. Уварова І. С. Процеси реєміграції в сучасній системі міжнародного поділу праці / І.С.Уварова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2013. - № 5-6. - С. 68-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2013_5-6_13.

14. Ушенко Н. В. Міжнародна міграція робочої сили: причинно-наслідковий аналіз / Н.В.Ушенко, А. С. Покормяк // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2018. - № 2(2). - С. 68-72. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_2(2)_16).

Тема 8

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.

2. Івченко В. Україна в просторі міжнародного науково-технологічного та інноваційно-інвестиційного співробітництва ГУАМ / В. Івченко, Ю. Сенюк, О. Морозов // Економіст. - 2018. - № 9. - С. 20-31. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econ_2018_9_10.
3. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
4. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
5. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
6. Москалик Л. Р. Вплив міжнародного поширення технологій на зростання продуктивності: тестування моделі для країн Центральної та Східної Європи і СНД / Л.Р. Москалик, Р. Я. Москалик // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 18(2). - С. 100-104. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuimevcg_2018_18\(2\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuimevcg_2018_18(2)_23).
7. Огінок С. В. Франчайзинг як чинник міжнародного науково-технічного обміну / С. В. Огінок // Бізнес-навігатор. - 2018. - Вип. 1-1. - С. 50-52. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2018_1-1_12.
8. Патика Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патика, О.В.Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
9. Попова В. А. Торгівля технологіями у міжнародному науково-технологічному обміні / В.А. Попова // Вісник Дніпропетровського університету. Сер. : Менеджмент інновацій. - 2013. - Т. 21, вип. 2. - С. 95-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumi_2013_21_2_16.
10. Чентуков Ю. І. Особливості розвитку міжнародного науково-технічного обміну в сучасних умовах / Ю. І. Чентуков // Вісник Приазовського державного технічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2012. - № 1. - С. 105-110. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2012_1_17.
11. Яценко О. М. Міжнародний науково-технологічний обмін як визначальна домінанта інтелектуалізації міжнародної торгівлі / О. М. Яценко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 11. - С. 42-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2017_22_11_9.

Тема 9

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник / С. Я. Боринець. - вид 5-те, переробл. і допов. – К.: Знання, 2008. – 582 с.
3. Гончар В. Г. Міжнародні валютно-кредитні відносини суб'єктів господарювання як складова фінансової безпеки держави / В. Г. Гончар // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 119-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2015_1_21.
4. Ковбаса В. А. Основи та принципи функціонування світової валютної системи: сучасні теоретичні погляди / В. А. Ковбаса // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2017. - Вип. 5(1). - С. 26-30. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_5\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_5(1)_7).
5. Крючков С. С. Міжнародний ринок фінансових послуг в умовах глобалізації світового господарства / С. С. Крючков // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 17(2). - С. 24-27. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(2\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(2)_7).
6. Кульбіда М. В. Основні недоліки та напрями вдосконалення співробітництва України із світовим банком / М. В. Кульбіда // Стратегія розвитку України. - 2015. - № 2. - С. 149-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sru_2015_2_28.

7. Мадзігон В. Україна в світовому господарстві та національна і світова валютні системи / В. Мадзігон, М. Вачевський // Молодь і ринок. - 2011. - № 2. - С. 11-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2011_2_4.
8. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
9. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
10. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
11. Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. / В.В. Дергачова, О.М. Згуровський, І.М. Манаєнко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.
12. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
13. Стирська О. В. Світова валютна система: теоретичний аспект / О. В. Стирська // Фінансовий простір. - 2015. - № 2. - С. 104-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_2_14.
14. Шуба О. А. Резервні валюти у структурі світової валютної системи / О. А. Шуба // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Економічна. - 2016. - Вип. 90. - С. 147-152. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhE_2016_90_19.

Тема 10

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л.Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Богдан Т. П. Основні принципи формування і спрямування міжнародної фінансової допомоги для України / Т. П. Богдан // Економіка України. – 2015. - № 4. - С. 36-44.
3. Гончар В. Г. Міжнародні валютно-кредитні відносини суб'єктів господарювання як складова фінансової безпеки держави / В. Г. Гончар // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 119-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2015_1_21.
4. Доліновська О. Міжнародний кредит: економічна природа, сутність та види / О.Доліновська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2011. - Вип. 128. - С. 51-55. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2011_128_15.
5. Ковальчук Т. Міжнародний валютний фонд: фінансовий кредитор чи політико-економічний поневолювач? / Т. Ковальчук // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць.. Серія : Історія, міжнародні відносини. - 2017. - Вип. 20. - С. 230-239. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ues_2017_20_28.
6. Кульбіда М. В. Кредитування МВФ країн, що розвиваються / М. В. Кульбіда // Інтелект ХХІ. - 2018. - № 4. - С. 13-18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_4_4.
7. Кучер Г. В. Міжнародні фінансово-кредитні інституції у фінансуванні суспільного розвитку України / Г. В. Кучер // Економічний вісник університету. - 2017. - Вип. 35(1). - С. 221-230. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/escv_2017_35\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/escv_2017_35(1)_33).
8. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
9. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
10. Міжнародні економічні відносини: методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 0306 «Менеджмент і адміністрування» / К.Ю. Величко, О.І. Печенка. – Харків: Видавництво «Форт», 2015. – 73с.

11. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
12. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
13. Флейчук М. Вплив зовнішніх запозичень на соціально-економічний розвиток посттрансформаційних країн / М. Флейчук, Р. Андрусів // Економіка України. - 2012. - № 1. - С.16-26.
14. Фурман І. В. Економічна суть і сегментація міжнародного кредитного ринку та розширення ресурсної бази банків за рахунок його функціонування / І. В. Фурман // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економіка. - 2014. - Вип. 1. - С. 400-408. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvgrp_ekon_2014_1_47.

Тема 11

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л.Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Дяченко Б. І. Роль країн "Великої сімки" у сучасних міжнародних економічних відносинах / Б. І. Дяченко, Д. І. Стець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 19(3). - С. 76-79. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19\(3\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19(3)_17).
3. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Європейська та євроатлантична інтеграція України: [Навч. посіб.] / М. Кордон. – [2-ге видання]. – К. : Центр учбової літератури. – 2010. – 172 с.
4. Куцик П. Механізм діяльності та стратегії розвитку транснаціональних корпорацій як ключових акторів сучасної глобалізованої економіки / Куцик П., Ковтун О. Башнянин Г. // Економіст. 2015. - № 2. – С. 18-24.
5. Мешко Н. П. Високотехнологічні послуги як інноваційний фактор розвитку світового господарства в умовах глобальної економічної інтеграції / Н. П. Мешко, Д. М. Щитов // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Менеджмент інновацій. - 2016. - Т. 24, вип. 6. - С. 87-94. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumi_2016_24_6_11.
6. Михайлова Л. І. Євроекономічна інтеграція України: [Навч. посіб.] / Л. І. Михайлова. – К. : Центр учбової літератури. – 2013. – 136 с.
7. Міжнародна економіка: Підруч./ В.В. Білоцерківець О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
8. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
9. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
10. Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. / В.В. Дергачова, О.М.Згуровський, І.М. Манаєнко. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.
11. Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патица, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
12. Ткаліч Т. І. Економічна безпека України в системі міжнародних економічних відносин / Т. І. Ткаліч, С. В. Довгань // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 2. - С. 111-115. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2017_2_20.
13. Ткаченко О. А. Економічні особливості міжнародної регіональної інтеграції / О.А.Ткаченко // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 11. - С. 113-116. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_11_26.
14. Узун В. В. Розвиток інтеграційних відносин в умовах глобалізації та регіоналізації світового господарства / В. В. Узун // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 11. - С. 110-117. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ek_2016_11_15.

Тема 12

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Гулевська Г. Ю. "М'які організації" (soft organizations) в архітектурі міжнародних економічних відносин: міжнародно-правовий аспект / Г. Ю. Гулевська // Альманах міжнародного права. - 2018. - Вип. 19. - С. 32-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2018_19_6.
3. Зайченко Ю. І. Роль організації економічного співробітництва та розвитку у захисті економічної конкуренції на міжнародному рівні / Ю. І. Зайченко // Прикарпатський юридичний вісник. - 2016. - Вип. 2. - С. 136-139. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2016_2_31.
4. Кульбіда М. В. Кредитування МВФ країн, що розвиваються / М. В. Кульбіда // Інтелект ХХІ. - 2018. - № 4. - С. 13-18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_4_4.
5. Кульбіда М. В. Основні напрями підвищення ролі міжнародних фінансових організацій у регулюванні міжнародних економічних відносин / М. В. Кульбіда // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 6(2). - С. 31-36. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6(2)_9).
6. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорєка Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
7. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
8. Пати́ка Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Пати́ка, О.В.Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
9. Сазонець І. Л. Роль неурядових організацій у системі регулювання міжнародних економічних відносин / І. Л. Сазонець, Н. А. Сіпайло // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. - 2016. - Вип. 3. - С. 166-172. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnugrp_ekon_2016_3_20.
10. Тичина В. П. Роль організації економічного співробітництва та розвитку в умовах глобалізації міжнародних економічних відносин / В. П. Тичина // Право і суспільство. - 2016. - № 5. - С. 209-214. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_5_40.

Тема 13

1. Адаменко І. П. Інтеграція України до світового фінансового простору в контексті співробітництва з МВФ та світовим банком / І. П. Адаменко, І. І. Макогон // Економічний вісник університету. - 2018. - Вип. 39. - С. 129-136. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2018_39_19.
2. Кирилич Х. В. Еволюція поняття "нерівномірності економічного розвитку світового господарства" в економічній літературі / Х. В. Кирилич // Збірник наукових праць [Буковинського університету]. Економічні науки. - 2014. - Вип. 10. - С. 195-202. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpn_2014_10_27.
3. Кривенко Н. В. Міжнародна економічна інтеграція між країнами, що розвиваються / Н.В.Кривенко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2017. - № 6(2). - С. 247-251. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_6\(2\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_6(2)_43).
4. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорєка Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
5. Пати́ка Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Пати́ка, О.В.Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
6. Пахуча Е. В. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток міжнародних економічних відносин / Е. В. Пахуча // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 3. - С.202-208. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2017_3_25.

7. Петкова Л. О. Інтеграція України до світового фінансового простору в міжнародних співставленнях та макроекономічній динаміці / Л. О. Петкова // Фінансовий простір. - 2013. - № . - С. 15-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_4.
8. Самсонова Л. В. Види міжнародних контрактних відносин та їх вплив на соціально-економічний розвиток країн / Л. В. Самсонова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 18(3). - С. 44-49. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_18\(3\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_18(3)_11).
9. Тенденції глобалізаційних процесів в світовому господарстві // Економічний форум. - 2013. - № 3. - С. 36-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2013_3_7.
10. Ткаліч Т. І. Економічна безпека України в системі міжнародних економічних відносин / Т. І. Ткаліч, С. В. Довгань // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 2. - С. 111-115. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2017_2_20.
11. Тропіна В. Б. Інтеграція України до європейського фінансового простору: передумови, проблеми, перспективи / В. Б. Тропіна, Н. М. Євтушенко // Економічний вісник університету. - 2018. - Вип. 38. - С. 145-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2018_38_22.
12. Узун В. В. Розвиток інтеграційних відносин в умовах глобалізації та регіоналізації світового господарства / В. В. Узун // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 11. - С. 110-117. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ek_2016_11_15.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.president.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Міністерство освіти та науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mon.gov.ua>.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>.
7. Международная организация по стандартизации (International Organization for Standardization, ISO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.iso-eu.com.ua>.
8. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/988_007.
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

Розробник навчально-методичних матеріалів:
Викладач дисципліни – асистент кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування.

_____ Ю. В. Граматович
29 __січня_____ 2019 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та
страхування
29 січня 2019 року, протокол № 7.

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак
12 ____лютого_____ 2019 року

Декан факультету управління та економіки _____ Т. В. Терещенко
__13__ ____лютого____ 2019 року

Погоджено методичною радою університету _14__ _лютого_____ 2019 року,
протокол № ____.

Голова методичної ради _____ І. Б. Ковтун
_14__ ____лютого_____ 2019 року